

Použití soudobých i perspektivních kosmických prostředků pro válečné účely

Plukovník Pravoslav Kalický

Dobývání kosmického prostoru má obrovský vědecký význam. Již dnes ovlivňuje mnohé vědní obory. Svými praktickými důsledky vstupuje do různých oblastí lidské činnosti a pochopitelně i do teorie a **praxe ozbrojeného boje**. I když kosmický program SSSR má výhradně mírový charakter, je možné z jeho výsledků vyvodit závěry opravňující k vyslovení názoru na vojenské využití kosmických prostředků.

V protikladu s tím kosmický program USA má od začátku čistě vojenský charakter, a mimo to vyznačuje se velkým množstvím plánovaných projektů a urychleným až chaotickým uskutečňováním jednotlivých akcí. Druhý charakteristický rys amerického kosmického programu vyplývá ze snahy dohnat SSSR v hlavních etapách kosmických projektů.

Celkové výsledky dosažené v dobývání kosmického prostoru, zejména úspěchy SSSR jakož i výsledky a opatření USA opravňují k názoru, že do oblasti teorie ozbrojeného boje a především do oblasti vojenského umění vstupuje nový faktor. Možnost použít zbraně v kosmickém prostoru se rozšiřuje prostor vedení operací a podstatně se mění (zkracuje) časový faktor.

Již dnes je možné kosmických prostředků úspěšně použít k vedení strategického průzkumu a k provádění raketových jaderných úderů (globální rakety) na objekty nepřítele rozmístěné na libovolném místě naší planety. Perspektivy rozvoje kosmických prostředků dávají oprávněný předpoklad, že oblast jejich činnosti se ještě rozšíří na bojovou činnost ve vlastním kosmickém prostoru.

Je známo, že kosmické prostředky jsou ideálními nosiči jaderných zbraní. Jsou schopny nést jaderné náboje i nejvyšší účinnosti. Výjimečně vysoká rychlost kosmických prostředků umožňuje rychle překonávat prostor, zkracuje dobu možných protipatření nepřítele. Dlouhá doba setrvání kosmických prostředků na oběžné dráze nebo v kosmickém prostoru zvyšuje jejich bojovou pohotovost a nezranitelnost. Kosmické prostředky v bližší perspektivě mohou se stát rozhodujícími prostředky prvního úderu k získání a udržení strategické iniciativy v příští možné válce.

OBLASTI POUŽITÍ SOUČASNÝCH I PERSPEKTIVNÍCH VOJENSKÝCH KOSMICKÝCH PROSTŘEDKŮ PRO BOJOVOU ČINNOST

Na základě dosavadní úrovně kosmických prostředků a jejich perspektivního zdomácnění můžeme stanovit tyto hlavní oblasti jejich bojového použití:

- strategický průzkum;
- provedení jaderných úderů na hlavní strategické objekty a prostory nepřítele;
- boj s kosmickými a raketovými prostředky nepřítele v kosmickém prostoru;
- zabezpečení velení a efektivnosti bojové činnosti hlavních druhů ozbrojených sil, zejména strategických prostředků jaderného napadení.

1. Strategický průzkum

Význam strategického kosmického průzkumu vyplývá především z jeho možnosti nejen ve válce, ale i v míru bez narušení

suverenity protivníka. Základní vlastnosti kosmických prostředků (rychlost, dlouhá doba setrvání na dráze i manévrovací schopnosti) umožňují strategický kosmický průzkum prakticky nad celou naší pla-

netou a získávat údaje ze zájmových prostorů a kontinentů v poměrně krátkém čase.

Kosmické prostředky mohou plnit tyto úkoly:

- zjišťovat starty kosmických prostředků nepřítele, jeho balistických raket a určovat dráhy jejich letů;

- zjišťovat vzlety strategického bombardovacího letectva a sledovat jeho pohyb ve vzduchu;

- zjišťovat kosmodromy na území protivníka, letecké a námořní základny a hlavní uskupení vojsk se zvláštním důrazem na prostředky raketového jaderného napadení (raketý strategického určení, strategické bombardovací letectvo, námořní letadlové lodě, atomové ponorky);

- sledovat systém oceánských komunikací a pohyb lodí na nich i v přístavech;

- zjišťovat radiotechnický systém protivzdušné a protiraketové obrany;

- průzkum radiační a meteorologické situace;

- upřesňovat koordináty strategicky důležitých objektů na území nepřítele, zejména administrativních a průmyslových středisek a komunikačních uzlů;

- zjišťovat výsledky bojové činnosti druhů ozbrojených sil, zejména výsledky úderů raketových jaderných zbraní.

Hlavním komplexním úkolem kosmického strategického průzkumu je zabezpečení činnosti druhů ozbrojených sil v počátečním období války s cílem znemožnit překvapivé napadení protivníkem. Z hlediska vážnosti uvedených úkolů jakož i obtížnosti jejich splnění jsou na strategický kosmický průzkum kladeny mimořádně vysoké požadavky. Průzkum musí být nepřetržitý bez časových a prostorových mezer. Přesnost informací musí být taková, aby umožňovala výběr a určení prostředků pro spolehlivé zničení plánovaných objektů.

Pronikání průzkumných informací na různé orgány velení musí být výjimečně rychlé, zabezpečující jejich využití při zhodnocování situace a přijetí rozhodnutí. Tento požadavek v počátečním období války a zvláště z hlediska prvního úderu promítnutý do časových jednotek bude ohraničen nejen hodinami, ale až minutami a vteřinami.

Možnosti a způsoby strategického kosmického průzkumu

Pro strategický kosmický průzkum bude použito především umělých družic, které jsou vybaveny speciální aparaturou pro

kosmické fotografování, televizní radio-technikou a infračervenou technikou.

Každý z uvedených druhů techniky má svoje kladné a záporné stránky z hlediska rozlišovacích schopností, přesného zjištění informace, dosahu a možného předání informace na zem.

Kosmické fotografování umožňuje průzkum na velké ploše a naprosto přesně zjišťovat tvar a polohu objektu. Jeho slabou stránkou je omezené použití v noci a v podmínkách oblačnosti a dále pak obtížnost dopravení získaných informací na zem. Kosmické fotografování musí tedy zabezpečit vyfotografování veliké plochy v přijatelném měřítku a velký počet jednotlivých objektů nebo prostorů v menším měřítku. Stanovení měřítka leteckého snímku je důležité pro rozpoznávání a vyhodnocení objektů.

Fotografování je možno zabezpečit několika fotografickými komorami, s různou ohniskovou vzdáleností. Například USA na družicích SAMOS používají fotokomory s ohniskovou vzdáleností 30, 90 i 360 cm, které umožňují při fotografování z výšky 240 km pořídit snímky, na kterých je možno rozlišovat objekty již od rozměru 0,7–1,8 m. Při fotografování z družice, která letí na výšce 250 km, fotokamerou s rozměrem snímku 24×24 cm a ohniskovou vzdáleností 100 cm, můžeme jedním snímkem vyfotografovat plochu 3600 km² (60×60 km). Za těchto podmínek při použití fotokomory s ohniskovou vzdáleností 30 cm, vyfotografujeme plochu 40 tis. km² (200×200 km). Použijeme-li fotokomory s ohniskovou vzdáleností 360 cm, vyfotografujeme plochu 290 km² (17×17 km).

Z těchto údajů je možno vypočítat potřebu družic na vyfotografování zájmových ploch, prostorů či celých kontinentů a stanovit i frekvenci letů družic. Tak např. plochu, která svou velikostí odpovídá Severní Americe, je možno vyfotografovat v měřítku 1:500 000 za dva dny pěti až šesti družicemi při potřebě filmu 1000 m na každou družici. Při zvýšení délky filmu na jednu družici snižuje se celkový počet družic a prodlužuje se doba potřebná na splnění úkolu.

Použití infračerveného fotografického materiálu nám umožňuje letecké fotografování i v kouřmu nebo i za slabé mlhy. Vážnou překážkou kosmického fotografování je oblačnost. Dlouhodobé sledování počasí umožňuje odhadnout počet dní s jasným bezoblačným počasím nad různými kontinenty. Tak např. průměrný počet dní s jasným počasím je nad

územím USA 100 v roce a nad severní částí Evropy jen 30–60 dní v roce.

Televizní průzkumová zařízení zabezpečují urychlené předání údajů z paluby družice do střediska na Zemi. Tato zařízení mají však poměrně malou rozlišovací schopnost a stejná omezení při oblačnosti jako i fotografování. Podle amerických údajů rozlišovací schopnost snímku předaného televizní aparaturou z filmu družice letící na výšce 500 km je poměrně nízká a umožňuje rozlišovat objekty o rozměrech nejméně 76–150 m.

Infračervená technika zvyšuje značné možnosti kosmického průzkumu. Umožňuje zjišťovat starty kosmických prostředků i balistických raket, určovat dráhy jejich letu i navádět proti nim prostředky protiraketové (protikosmické) obrany.

Radiolokační technika je charakteristická značným rozsahem možnosti zjišťování a operativnosti předání zjištěných informací, má však malou rozlišovací schopnost a nemůže zabezpečit přesné informace o jednotlivých objektech.

Kosmický průzkum musí být dokonale organizován a k němu současně využito všech vzájemně se doplňujících systémů, zejména technických možností v družicích i pilotovaných kosmických prostředcích. Přítomnost člověka na palubě kosmické lodi má neobyčejný význam pro zvýšení efektivity i operativnosti jednotlivých průzkumných systémů a prostředků. Hlavním úkolem letců – kosmonautů na průzkumných kosmických pilotovaných prostředcích bude sledovat a ovládat průzkumné aparatury a aparatury předání informací. Určitý význam může mít i optické pozorování z paluby kosmických lodí. Umělé družice bez osádek mohou být použity k průzkumu z velkých výšek (s dlouhou dobou letu) a k získání nebo obnovení přehledových informací. Pilotované kosmické družicové lodě budou plnit úkoly nad zájmovými prostory (v závislosti na možnostech jejich manévru). Pro plnění operativních úkolů strategického kosmického průzkumu (sledování kosmodromů, leteckých a námořních základů) bude možno nejlépe použít perspektivních kosmických prostředků, raketoplánu nebo orbitálních prostředků.

2. Provedení jaderných úderů na hlavní strategické objekty a prostory nepřítele

Použití kosmických prostředků jako nosičů silných jaderných nábojů k úderům na strategicky důležité objekty a

prostory nepřítele bude mít řadu výhod a předností před balistickými i globálními raketami. Hlavní výhoda kosmických prostředků před balistickými raketami spočívá v tom, že úder může být uskutečněn za kratší dobu, což je dáno tím, že kosmické prostředky se mohou nacházet v kosmickém prostoru v relativní blízkosti od plánovaných objektů úderu.

V současné době nejkratší dobu úderu na vzdálené mezikontinentální objekty mají balistické rakety. Stejně však úder těchto raket na vzdálenost 8–10 tisíc km může být proveden za 30–40 minut, za předpokladu, že rakety jsou v nejvyšším stupni pohotovosti k odpálení. Naproti tomu úder kosmickými prostředky může být proveden za dobu 2–3krát kratší, za předpokladu, že tyto prostředky jsou již v kosmickém prostoru a jsou vybaveny potřebnou řidičí aparaturou. Vyvedení kosmických prostředků na oběžné dráhy nebo nad stanovené prostory Země může patřit do opatření zvýšené bojové pohotovosti.

Použití kosmických prostředků k úderům na strategicky důležité objekty nepřítele může v budoucnu zabezpečit splnění tří rozhodujících strategických úkolů v počátečním období války:

- bleskově zničit hlavní strategické prostředky jaderného napadení a znemožnit tak protivníkovi první raketový jaderný úder;

- silnými jadernými údery vyřadit hlavní průmyslová ekonomická a administrativní centra na území nepřítele, úplně rozvrátit výrobu, organizaci a řízení státu a narušit morálku;

- za určitých okolností spolupůsobit při zničení hlavního uskupení vojsk nepřítele, jeho raketových jaderných zbraní, letectva a vševojskových svazů prvního strategického sledu na hlavních pozemních i námořních válčistištích.

Splnění takových úkolů zabezpečí bezprostředně dosažení politických cílů války, rozhodujícím způsobem ovlivní vedení války v počátečním období i celkový výsledek války. Pořadí plnění jednotlivých úkolů může být různé, za předpokladu dostatečného počtu kosmických prostředků tyto úkoly mohou být plněny i současně.

V perspektivě je možné předpokládat dva základní způsoby použití kosmických prostředků k úderům proti strategickým objektům nepřítele.

První způsob — údery s použitím nepilotovaných umělých družic, které byly včas vyvedeny na oběžné dráhy a létají podle předem sestaveného programu.

Oběžné dráhy družic by měly probíhat nad plánovanými objekty úderu a vlastní úder by byly provedeny na rozkaz (signál nebo povel) ze Země. Nevýhodou tohoto způsobu je omezenost manévru a relativně velká potřeba družic. Tato nevýplývá z velkého množství objektů, ale z nutnosti mít pro jeden objekt několik družic letících po stejné dráze s časovými intervaly za sebou. Další výraznou nevýhodou tohoto způsobu je nutnost úplného spolehnutí se na činnost technických zařízení bez kontroly nebo možnosti člověka.

Druhý způsob — ukazuje na možnost použití pilotovaných kosmických lodí nebo v perspektivě manévrujících raketoplánů. I v tomto případě by bylo nutné včas vyvést kosmické prostředky na oběžné dráhy nebo do relativní blízkosti plánovaných objektů. Úder by byl proveden na rozkaz ze Země. Výhodou tohoto způsobu je vyšší operativnost a přesnost úderu, vyplývající z manévrující schopnosti pilotovaných prostředků a přítomnosti člověka na palubě těchto prostředků. Tento způsob umožňuje dále varianty v provedení úderů po upřesnění úkolů ze Země. Přítomnost kosmonautů na palubě umožňuje rovněž i samostatné řešení navigačních úkolů a navedení bojových prostředků (raket třídy „Kosmická loď—Země“) na cíle. Kromě toho v perspektivě bude možné použít pilotovaných kosmických prostředků univerzálně, ke kosmickému průzkumu i k úderům na objekty na Zemi.

V přechodovém období je pravděpodobné, že se bude uvažovat s použitím obou uvedených způsobů v určité kombinaci. Přitom pilotovaných manévrujících kosmických prostředků bude použito ke zničení strategických jaderných zbraní nepřítele s cílem likvidovat jeho možnost provést raketové jaderné úder. Systém umělých družic s pevně stanoveným programem letu i úderu může být použit k úderu na velké, strategicky důležité prostory a plošné objekty s cílem zničit jeho vojenský a ekonomický potenciál, narušit řízení státu a morálku obyvatelstva.

V dalším období bude v závislosti na rozvoji pilotovaných kosmických prostředků a účinnosti protikosmické obrany použito univerzálních pilotovaných kosmických prostředků schopných vést průzkum i provádět silné jaderné úder na pozemní objekty, nebo na objekty kosmického charakteru, jako např. velké kosmické stanice v kosmickém prostoru nebo na Měsíci.

Univerzální kosmické prostředky budou vyvedeny do kosmického prostoru na drá-

hy, ze kterých budou moci předpokládaný objekt nebo prostor úderu pozorovat a po krátkém manévru úder uskutečnit. Dá se předpokládat, že tyto prostředky budou udržovány v nepřetržité bojové pohotovosti metodou střídání v kosmickém prostoru a vybaveny průzkumovou aparaturou, prostředky jaderného úderu i prostředky protiraketové (protikosmické) obrany pro svou ochranu.

3. Boj s kosmickými a raketovými prostředky nepřítele v kosmickém prostoru

Podle současných údajů se dá předpokládat, že tato oblast použití kosmických prostředků bude se rozvíjet současně s rozvojem průzkumových a úderných prostředků. Jak je známo z oficiálního prohlášení vlády SSSR, problém protiraketové obrany byl v SSSR již vyřešen. V USA se této oblasti věnuje rovněž mimořádná pozornost. Již zavedený systém protiraketové obrany s raketami NIKE ZEUS dovozuje ničit rakety protivníka na vzdálenost 320 km ve výšce 150 km. Intenzivně se pracuje na dalším zdokonalení tohoto systému, jakož i na nových projektech s cílem vytvořit prostředek k ničení umělých družic země, letících po oběžné dráze až do výše 2000 km. Důležitost rozvoje systému protiraketové a protikosmické obrany spočívá v tom, že nelze v žádném případě počítat se zničením všech úderných jaderných prostředků nepřítele na Zemi a bude nutné ničit je za letu v kosmickém prostoru nebo při přiblížení se k objektům napadení.

Boj s kosmickými prostředky a raketami nepřítele bude veden dvěma základními způsoby:

- způsobem jaderných úderů na kosmodromy, raketové základny, letecké základny letounů — nosičů jaderných prostředků, na základny atomových ponorek a letadlových lodí a další objekty kosmického a raketového napadení;
- jejich ničení za letu.

Druhý způsob je daleko složitější než první.

Při ničení kosmických a raketových prostředků nepřítele na Zemi je třeba počítat s tím, že část těchto prostředků může být již v pohybu, že se nachází buď v kosmickém prostoru na oběžné dráze (družice) nebo ve vzduchu (letouny nosiče) nebo na oceánech — pod vodou (ponorky). Přitom ne všechny prostředky protivníka určené k jaderným, raketovým

a kosmickým úderům budou včas zjištěny naším průzkumem. Proto stále více vystupuje do popředí druhý způsob, tj. ničení kosmických prostředků a raket za letu.

Představu o složitosti tohoto úkolu nám dá prosté porovnání protiraketové a protikosmické obrany s protivzdušnou obranou. Soudobá PVO (obrana proti letounům a křídlatým raketám, které mají rychlost do M-2 až M-3) má ještě dnes přes kvalitativní zdokonalení řadu nevyřešených problémů, jako např. problém boje na malých výškách, zjišťování vzdušných cílů na dalekých přístupech, součinnost PLRS se stíhacím přepadovým letectvem a jiné. Složitost celé problematiky je tudíž nasnadě. Dá se předpokládat, že ničení kosmických prostředků a raket bude se řešit nově vytvořenými zbraněmi a systémy. Účinný boj s kosmickými prostředky vyžaduje především dokonalé systémy zjišťování umělých družic, kosmických lodí a raketoplánů, sledování těchto prostředků na dráhách pohybu, výpočet a navedení svých prostředků třídy Země — Kosmický prostor na cíle. V protikosmické obraně (dále PKO) však najdou uplatnění, v souladu s rozvojem dokonalějších prostředků, i systémy třídy „Vzduch—Kosmický prostor“, „Kosmický prostor—Kosmický prostor“, bezpilotní i pilotované prostředky PKO, raketoplány, protidružice a protirakety. Vedle aktivních prostředků PKO lze předpokládat rovněž rozsáhlé použití výkonných prostředků pro vytvoření rušení různých řídicích a zabezpečovacích systémů.

Jak ukazují dosavadní zkušenosti a poznatky, tato oblast použití kosmických prostředků z technického hlediska je nejsložitější a bude vyžadovat ještě značné úsilí v rozpracování potřebných systémů.

4. Zabezpečení velení a efektivnosti bojové činnosti hlavních druhů ozbrojených sil, zejména strategických prostředků jaderného napadení

Reálnost úkolů v této oblasti vyplývá z dosažené materiálně technické a vědecké základny v oboru radiotechniky a elektroniky vůbec a dále z úspěchu projektu kosmického programu SSSR. Použití nejnovějších technických prostředků dovoluje pronikavě zvýšit vzdálenost spolehlivého spojení na Zemi i v kosmickém prostoru. V současné době dosáhla vzdá-

lenost rádiového spojení několika desítek miliónů kilometrů. Tak např. sovětská kosmická meziplanetární stanice MARS-1 27. 1. 1963 byla vzdálena 43 mil. km od Země a v těchto podmínkách bylo s ní udržováno spolehlivé rádiové spojení.

Zvláštní význam pro zabezpečení činnosti ozbrojených sil má kosmická televize. Vypuštění několika umělých družic Země na oběžné dráhy s poloměrem 36 tis. km umožní udržovat jednotlivé družice nad stejným místem vůči Zemi. Tímto způsobem jsou vytvořeny podmínky pro sestavení komplexního televizního systému nad povrchem celé planety nebo nad zájmovými prostory jednotlivých válčíšť.

Pro velení druhů ozbrojených sil a zabezpečení efektivnosti jejich použití je možné využít kosmických prostředků v těchto směrech:

- využitím přírodních nebeských těles (bližších planet a Měsíce) nebo umělých kosmických těles jako pasivních retranslátorů pro odrážení rádiových vln;

- použitím umělých družic vybavených potřebnou radiotechnikou, televizní a infračervenou technikou;

- použitím speciálních kosmických lodí s aparaturou a systémy speciálního nebo univerzálního určení.

Možnosti využití kosmických prostředků pro velení, navigaci a zabezpečení činnosti ozbrojených sil rozšiřuje jejich prostorové použití a zvyšuje efektivnost bojové činnosti především z hlediska spolehlivosti a přesnosti pohybu a přiblížení k objektům úderu. Nejvýrazněji se toto projevuje na bojové činnosti dálkového bombardovacího letectva a námořních sil, především ponorek. Pro dálkové bombardovací letectvo, jako i pro ponorky — nosiče raket se rozhodující před odpálením rakety přesně určit svoji polohu vůči objektům na zemi. Přesné určení polohy má rozhodující význam pro přesnost zásahu objektu. K určení přesné polohy nosiče rakety (letounu nebo ponorky) s použitím kosmických systémů je třeba splnit dvě podmínky:

- zabezpečit trvale přesný pohyb družic po oběžné dráze;

- vytvořit podmínky přímé viditelnosti družice z letounu nebo ponorky (přímou viditelnost třeba chápat jako přímou viditelnost optickými i radiotechnickými prostředky).

Splnit tyto podmínky znamená, že v každé době je známa přesná poloha družice na oběžné dráze a letouny (ponorky)

— nosiče raket mohou přijímat signály vysílané z družic a na tomto základě přesně určovat svou polohu před odpálením raket. Pro vytvoření takového navigačního systému je třeba několik družic. Předpokládá se, že družice by byly vybaveny jedním vysílačem pro nepřetržité vysílání, zapisovacím zařízením, vysílačem parametrů dráhy družice a elektrickými zdroji. Parametry dráhy družice by měřily pozemní stanice a pravidelně by je vysílaly na družici, kde by byly zapisovány. Družice by vysílala tyto signály: svoje pojmenování, parametry družice, časový údaj. Vysílání by se opakovalo v intervalech jedné až dvou minut. Celková potřeba družic k vytvoření systému bude záležet na výšce jejich letu. Při výšce 800 až 1000 km spolehlivou činnost systému může zabezpečit 5–6 družic.

Velký význam má dále využití kosmických prostředků pro mapování a stanovení přesných souřadnic jednotlivých objektů na Zemi.

Na bojovou činnost všech druhů ozbrojených sil má vážný vliv počasí. Kosmické prostředky je možné úspěšně použít pro meteorologické pozorování nad velkými prostory Země. Význam použití těchto prostředků pro sledování meteorologických jevů v době války se ještě znásobuje, protože počasí nad územím protivníka se

bude z pochopitelných důvodů utajovat. Počítá se rovněž s vytvořením systému několika meteorologických družic, které by fotografovaly oblačnost a údaje předávaly do pozemních meteorologických středisek. Na základě údajů zjištěných družicemi bude možné vypracovávat dlouhodobé a přesné předpovědi počasí metodou rozboru charakteru vzdušnin (podle oblačnosti) a s úvahou na směr a rychlost jejich pohybu.

Použití kosmických prostředků pro válečné účely je reálnou skutečností již dnes. Dá se předpokládat, že v perspektivě úloha těchto prostředků se bude zvyšovat. Je proto nutné již dnes v oblasti vojenské teorie i praxe rozpracovávat možnosti použití kosmických prostředků a předvídat jejich vývoj a změny v názorech na použití různých druhů ozbrojených sil. Zaostávání v tomto směru je nepřijatelné. Sovětská vojenská věda vždy věnovala otázce nových zbraní mimořádnou pozornost. Rozpracování otázek využití kosmických prostředků pro válečné účely je i bude předmětem všech hlavních oblastí sovětské vojenské vědy, ke kterým tyto prostředky mají přímý či nepřímý vztah. Materiálně technická a vědecká základna jako i vynikající výsledky projektů sovětského kosmického programu to nejlépe dokazují.

VLIV KOSMICKÝCH PROSTŘEDKŮ NA SOVĚTSKOU VOJENSKOU VĚDU

Hlavní charakteristika kosmických prostředků (možnost nést silné jaderné náboje, rychlost a manévrující schopnost prostoru) ukazuje, že největší vliv mohou mít tyto prostředky na hlavní oblast — strategii.

Rozbor možností současných kosmických prostředků ukazuje, že směr a jednotlivé etapy kosmických programů, prováděných s cílem ovládnout kosmický prostor, povede k vytvoření nových systémů, kterými bude možné řešit celou řadu vojenských úkolů. V souvislosti s tím je nutné počítat s jejich vlivem na charakter činnosti různých druhů ozbrojených sil a hlavní skutečností — tj. možnostmi bojové činnosti přímo v kosmickém prostoru. To je třeba chápat jako zákonitý jev vyvolaný novými prostředky i úkoly.

V současné době ovládnutí kosmického prostoru sice nemůže ještě podstatně ovlivnit způsoby ozbrojeného boje. Možnost kosmického strategického průzkumu a zabezpečení velení i bojové efektivity hlavních druhů ozbrojených sil však umožňuje již efektivní účast kosmických prostředků ve válce. Není pochyb o tom, že v nejbližší budoucnosti rozvoj kosmických prostředků umožní i řešení dalších vážných úkolů, jako jsou provádění jaderných úderů z kosmického prostoru a řešení PKO. Zdokonalení kosmických prostředků vážným způsobem ovlivní samotný charakter války. Použití kosmických prostředků pro úderů na objekty na Zemi a s tím i související rozvoj PKO vytvoří nový druh ozbrojeného boje — boj v kosmickém prostoru. Nový druh boje bude plně využívat obrovských možností a rychlosti. Vliv boje v kosmickém prostoru ovlivní charakter války v těchto zásadních směrech:

- prudce se zvýší prostorový rozmach ozbrojeného boje;
- vzroste nebezpečí možnosti překvapivého napadení;

— faktor času se stane rozhodujícím — bude nutné počítat nejen s hodinami, ale i minutami a vteřinami;

— tím vším ještě více se zvýší rozhodující význam počátečního období války, prvního dne války, prvního hromadného raketového jaderného a kosmického úderu.

V souvislosti s tím vyvstane nutnost řešit řadu nových otázek v hlavní oblasti strategie. Novým způsobem bude třeba rozpracovat vedení strategického průzkumu, plně využívat možnosti vedení průzkumu již v mírových podmínkách. Vzhledem k tomu, že strategický kosmický průzkum může zabezpečit splnění takového úkolu jako je odhalení bezprostřední přípravy nepřítele k válce, nutno strategický průzkum přísně centralizovat a zabezpečit rychlé pronikání zpráv na kompetentní místa státního i vojenského velení.

V oblasti strategického plánování bude nutné řešit takové otázky, jako:

— vyhodnocení zranitelnosti vojenského, ekonomického a morálního potenciálu nepřítelů (koalice nepřátelských států) jako i jeho kosmických prostředků a prostředků protiletadlových raket (dále PLR) a PKO;

— postavení úkolu všem druhům ozbrojených sil (podle jejich možností) ničit kosmické prostředky nepřítele.

V oblasti plánování bojové činnosti bude nutné sladit úder kosmických prostředků s úderem raketových vojsk strategického určení. V oblasti přípravy válčiště bude nutné provést řadu náročných a nákladných opatření, souvisejících s výstavbou kosmodromů a dalších zařízení. V přechodovém období použití úderných kosmických prostředků v počátečním období války bude spadat do celkové strategické operace, ve které hlavní úkoly budou plnit raketová vojska strategického určení.

Změní se podstatně i požadavky na ochranu státního území. Již dnes PVO přerůstá v PRO a dá se předpokládat, že PRO bude dále přerůstat v PKO. Požadavky na PKO převyšují daleko všechny naše představy, vzniklé při řešení PVO a PRO. Tak např. protikosmická obrana musí zabezpečit:

— průzkum celého kosmického prostoru v hranicích možného pohybu kosmických prostředků, sledovat pohyb všech kosmických prostředků na oběžných drahách a při manévrování v kosmickém prostoru;

— mít pozemní i kosmické prostředky ke zničení kosmických prostředků nepřítele a prostředky rušení jeho řídících a naváděcích systémů.

Strategický význam použití kosmických prostředků vyžaduje přísnou centralizaci velení a jejich podřízení nejvyšším politicko-státním orgánům.

Vliv kosmických prostředků na strategii byl v hlavních rysech objasněn. Jaký mohou mít kosmické prostředky vliv na vojenskou doktrínu? Bezesporu se jejich vliv projeví i ve vojenské doktríně, což vyplývá z její spojitosti se strategií. Jestliže kosmické prostředky zvyšují možnosti vedení války vcelku, vojenská doktrína jistě dokáže v daných podmínkách rozpracovat a sladit nové možnosti v jednotný dokonalý systém použití ozbrojených sil pro dosažení politických cílů války.

Vliv použití kosmických prostředků na operační umění je pochopitelný a vyplývá z podřízenosti operačního umění strategii. Vliv kosmických prostředků (spojovacích, navigačních, meteorologických) se již dnes projevuje v operacích dálkového bombardovacího letectva i vojenského námořnictva, zejména ponorek, především ve zvýšení efektivity jejich použití. V operačním umění pozemních vojsk se jistě odrazí zvýšené možnosti strategického průzkumu. V činnosti všech druhů ozbrojených sil se příznivě odrazí zvýšení operativnosti a spolehlivosti velení a spojení.